

חיים על הקצה דייגי עזה

עבדאללה הוא דייג בן 53 ממחנה פליטים בצפון רצועת עזה. בבעלותו סירה שאותה הוא מפעיל יחד עם ארבעה משבעת בניו ו-12 דייגים נוספים. בסך הכול, ההכנסה שמייצרת סירתו של עבדאללה מפרנסת כ-70 בני אדם, רובם ילדים.

באורח מסורתי, דיג ופעילויות הקשורות בדיג תמכו במחייתן של אלפי משפחות ברחבי רצועת עזה. אלא שבעשור

האחרון ההגבלות שמטילות הרשויות הישראליות על גישת דייגים לשטחי ים לאורך חוף עזה פגעו קשות ביכולתם של דייגים עזתים להתפרנס מענף זה. מספר הדייגים פחת מכ-10,000 בשנת 2000 לכ-3,500 בלבד ב-2013, וכ-95% מהם מקבלים סעד בינלאומי.

במשך שנים רבות הועסק עבדאללה כפועל בניין בישראל. בספטמבר 2000, עם פרוץ האינתיפאדה השנייה,

צילום על ידי OCHA, יולי 2013

עבדאללה, בן 53, דייג, עזה

”בתי מייסון סיימה ב-2008 את לימודיה בתיכון ורצתה ללמוד לתואר בהוראה באוניברסיטת אל אקצא, אבל לא יכולתי להרשות לעצמי את שכר הלימוד. היום היא בת 23 ואינה עובדת. זה גורם לי לרגשי אשמה.”

הגבילו הרשויות הישראליות עוד יותר את התנועה לישראל, כך שהיתרי היציאה מרצועת עזה ניתנו רק במקרים חריגים. אובדן עבודתו בישראל דרבן את עבדאללה לחפש לעצמו מקור מחייה חלופי.

”הדיג באותם ימים נראה עסק משגשג. קניתי סירה קטנה באורך 7 מטרים והתחלתי לעבוד יומם וליל. היינו מסוגלים להגיע עמוק מאוד לתוך הים. בהתחלה הייתי משתכר בערך 1,000 דולרים ארה"ב בחודש, סכום שבזמנו היה די גבוה, וכך הצלחתי לחסוך מעט כסף ולרכוש סירה כפולה בגודלה ועוד שלוש סירות קטנות יותר. מכרנו את הדגים לא רק לשוק המקומי, אלא גם לסוחרים מהגדה המערבית ומישראל.”

אלא שהסתבר כי מזלו הטוב של עבדאללה לא האריך ימים. בצד ההסלמה במעשי האלימות החל חיל הים הישראלי להגביל גישת פלסטינים לים, בנימוק של חששות מהברחות נשק ומהסתננות לישראל. היקף ההגבלות ומשכן היו מאוד לא עקביים. בתקופות מסוימות הוטל איסור מוחלט

על פעילויות דיג, ויכולתו של עבדאללה ודייגיו לעבוד נעשתה בלתי צפויה יותר.

ביולי 2006, בעקבות לכידתו של חייל ישראלי בידי פלג חמוש פלסטיני, הודיעה ישראל כי הגישה לשטחי ים במרחק של יותר מ-6 מיילים ימיים מחוף עזה אסורה. בסוף המתקפה הצבאית הישראלית “עופרת יצוקה”, בינואר 2009, צומצם השטח הנגיש עוד יותר, ל-3 מיילים ימיים מהחוף בלבד. לעבר סירות שחרגו מגבול זה נורו “יריות אזהרה” שאילצו אותן לשוב על עקבותיהן, או שהן הוחרמו על ידי חיל הים הישראלי. פעולות אלה נמשכות עד היום.

צילום על ידי OCHA, יוני 2013

שיפא עם שניים מילדיה בכיתם

להרשות לעצמי את שכר הלימוד. היום היא בת 23 ואינה עובדת. זה גורם לי לרגשי אשמה."

המתאם ההומניטרי מטעם האו"ם נפגש לאחרונה עם דיירים בנמל עזה כדי לשמוע מכלי ראשון על מצבם ועל הקשיים הניצבים בפניהם. "מדובר באנשים רגילים, דיירים פשוטים הנאבקים להתפרנס בתחום עיסוק עזתי מסורתי זה- הם רוצים להיות מסוגלים לפרנס את משפחותיהם, אבל ההגבלות ארוכות הטווח המוטלות על הגישה לים גורמות להם לשקוע עמוק יותר ויותר בעוני ובחובות", אומר.

"מאותה עת ואילך החל מצבנו הכספי להידרדר במהירות", אמר עבדאללה. "שלל הדיג פחת מאד ונהיה רק חלק מזערי ממה שהיה בעבר, הן בכמותו והן באיכותו. איבדנו את הגישה לדגים הגדולים והיקרים יותר. הצלחנו להשתכר לכל היותר 150 ש"ח ביום, לעומת יותר מ-250 ש"ח קודם לכן. בימים מסוימים לא הייתה לנו כל הכנסה, משום שלא יכולנו אפילו לכסות את עלות הדלק. נאלצנו לקצץ בהוצאותינו, אפילו על דברים בסיסיים. בתי מייסון סיימה ב-2008 את לימודיה בתיכון ורצתה ללמוד לתואר בהוראה באוניברסיטת אל אקצא, אבל לא יכולתי

הבסיסיים של משפחתי? כל שלושה חודשים אנחנו מקבלים מנת מזון מסוכנות הסעד והתעסוקה של האו"ם וסובסידיה ממשרד הרווחה. זה עוזר לנו לשרוד, אבל זה לא מספיק לחיים נורמליים. לאחרונה נאלצתי להסכים להצעת נישואין עבור בתי בת ה-17, מפני שאני לא יכול לתת לה מזון ודיור ראויים לשמם, ודאי שלא לשלוח אותה לאוניברסיטה. אני מקווה שעם בעלה יהיו לה חיים טובים יותר."

מחמד, בן 59, נשוי ואב לשישה, עובד על סירתו של עבדאללה. במקום להשתכר משכורת קבועה, הכנסתו תלויה לחלוטין בהיקף שלל הדיג שלו: מחצית מההכנסה היומית נטו (מכירות מינוס הוצאות) ניתנת לבעל הסירה והמחצית הנותרת מתחלקת שווה בשווה בין הדיירים האחרים.

"בגלל הגבלות הגישה והשלל המוגבל, אני משתכר בקושי 500 ש"ח בחודש. איך אני יכול להרשות לעצמי את הצרכים

שטחים הנגישים לדייגים במיילים ימיים מחוף עזה

”החיים והפרנסה שלנו תלויים לגמרי במצב המדיני, שלנו אין כל שליטה בו. אבל אין לי ברירה אלא להמשיך ולנסות. יותר מדי משפחות תלויות למחייתן בסירה שלי.“

במאי 2013 הורחב מחדש שטח הדיג ל-6 מיילים ימיים, ותקוותיהם של עבדאללה ועמיתיו הדייגים לעתיד טוב יותר התעוררו מחדש.

”רק אלוהים יודע מה יקרה מחר. החיים והפרנסה שלנו תלויים לגמרי במצב המדיני, שלנו אין כל שליטה בו. אבל אין לי ברירה אלא להמשיך ולנסות. יותר מדי משפחות תלויות למחייתן בסירה שלי. כל מה שאני מבקש זה לחיות את חיי בכבוד, לפרנס את משפחתי ולהיות מסוגל להפליג כמו דייגים אחרים בעולם,“ סיים עבדאללה את דבריו.

למידע נוסף על המצב ההומניטרי ברצועת עזה, ראו בבקשה את דף הנתונים של המשרד לתיאום עניינים הומניטריים, ”שטחים שהגישה אליהם מוגבלת ברצועת עזה“, יולי 2013, וכן ”רצועת עזה: ההשפעה ההומניטרית של ההגבלות על תנועת בני אדם וסחורות“, יולי 2013. את שניהם ניתן לקרוא באתר www.ochaopt.org.

הלוואה בסך 10,000 דולרים ארה"ב מבנק מסחרי, ובכסף זה רכש גנרטור ומערכת תאורה שנועדה למשוך דגי מעמקים (ראו צילום). ”למדנו את השיטה הזו מהדייגים המצרים,“ אמר עבדאללה. ”עם הציד החדש קיוויתי לעשות רווחים יפים, במיוחד בחודש אפריל, שיא עונת הסרדינים.“

אבל במרס 2013 שבה ישראל והטילה את גבול 3 המיילים הימיים, בתגובה על ירי טילים בידי פלגים חמושים פלסטינים.

”ההגבלה החדשה הגיעה בזמן הגרוע ביותר האפשרי. החמצנו את עונת הסרדינים, ואני הייתי הרוס. ויחד עם זאת אני עדיין צריך לשלם כל חודש החזר הלוואה בסך 200 דולרים ארה"ב. הנסיבות לא מעניינות את הבנק. אם לא אשלם ייקחו את הסירה שלי, הדבר היחיד שמאפשר לי להתפרנס למחייתי. אני מרגיש חוסר ביטחון פיסי וכלכלי כאחד.“

צילום על ידי OCHA יולי 2013

סירתו של עבדאללה, שטוהרה כעזרת גנרטור חשמלי חדש ומערכת תאורה.

מגורים במשך היום. אני בהריון, אבל איני יכולה להרשות לעצמי את המזון שלו אני זקוקה באמת, או מעקב רפואי ראוי לשמו.“

בנובמבר 2012, בהקשר של הבנות הפסקת האש בין ישראל לחמאס, הרחיבו הרשויות הישראליות את גבול הדיג מ-3 ל-6 מיילים ימיים מהחוף, ובכך התירו גישה לכשליש משטחי הדיג שהוקצו מתוקף הסכמי אוסלו (20 מיילים ימיים). על מנת למקסם את יתרונות המצב החדש, לקח עבדאללה

לדברי רעייתו של מחמד, שיפא בת ה-44, לצמצום החד בהכנסתו של בעלה נודעת השפעה שלילית נרחבת על תנאי החיים של המשפחה.

”אנחנו צריכים נואשות להרחיב את הבית. כרגע אנו שמונה נפשות המתגוררות בשני חדרי שינה ועוד חדר, שסגרנו באמצעות קיר ומשמש לשירותים ומטבח. ששת הילדים, שני בנים ושש בנות, ישנים בחדר אחד שמשמש גם כמחסן, ואילו בעלי ואני ישנים בחדר השני, שמשמש כחדר

הנוסח המחייב הוא הדוח המלא בשפה האנגלית; לקריאתו פנו לאתר OCHA:

http://www.ochaopt.org/documents/ocha_opt_gaza_fishermen_case_study_2013_07_11_english.pdf